

You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Dorobek naukowo-badawczy bibliotekarzy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach jako element komunikacji społecznej

Author: Maria Kycler, Bogumiła Warząchowska

Citation style: Kycler Maria, Warząchowska Bogumiła. (2010). Dorobek naukowo-badawczy bibliotekarzy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach jako element komunikacji społecznej. „Nowa Biblioteka” (Nr 2 (2010), s. 119-145).

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

MATERIAŁY

Nowa Biblioteka
nr 2 (7), 2010

Maria Kycler

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
e-mail: gama@bg.us.edu.pl

Bogumiła Warząchowska

Biblioteka Teologiczna
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: milka@wtl.us.edu.pl

**DOROBEK NAUKOWO-BADAWCZY BIBLIOTEKARZY
UNIwersytetu ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH
JAKO ELEMENT KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ**

Biblioteki uczelniane, zgodnie z przyjętą w Polsce typologią, należą do grupy bibliotek naukowych. Stanowiąc integralną część struktury szkoły wyższej, służą przede wszystkim rozwojowi nauki i kształceniu na poziomie akademickim. Do ich statutowych funkcji należą zadania związane z organizacją warsztatu bibliotecznego i informacyjnego dla celów nauki i kształcenia, zadania dydaktyczne, związane z edukacją ogólną i zawodową, a także zadania naukowo-badawcze z zakresu bibliologii, bibliotekoznawstwa i informacji naukowej [13, s. 20-21].

Te ostatnie były bardzo mocno akcentowane w dotychczasowym ustawodawstwie. Obecnie obowiązująca Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz.U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365) do podstawowych zadań uczelni zalicza „upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, kultury narodowej i techniki, w tym poprzez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych i informacyjnych”. Ustawa dość lakonicznie odnosi się do systemu biblioteczno-informacyjnego uczelni i nie porusza kwestii pełnionych przez bibliotekę funkcji. Poprzedzające ją akty prawne niezmiennie określały bibliotekę uczelnianą jako instytucję „o zadaniach naukowych, dydaktycznych i usługowych”

[15, art. 65 ust. 1]. W uregulowaniach z 1992 r. zadania naukowe wymieniane były po usługowych, co tylko potwierdza, że ustawodawcy wysoko cenili tę formę pracy bibliotek [6, s. 50].

W praktyce władze większości polskich uczelni nie wprowadziły do struktur organizacyjnych bibliotek sekcji podejmujących prace naukowe lub bodaj stanowisk sekretarzy naukowych. Brak zatem jednostek bibliotecznych organizujących i koordynujących własne prace badawcze i wydawnicze [11, s. 294]. Wydaje się, że ten stan rzeczy determinują oczekiwania samego środowiska akademickiego, w którym biblioteki funkcjonują. Zarówno studenci, jak i pracownicy naukowcy, postrzegają bibliotekę uczelnianą głównie jako miejsce, gdzie można wypożyczyć dokument czy zdobyć informację, ewentualnie odbyć przeszkolenie w zakresie korzystania ze zbiorów czy baz danych. Nie towarzyszy temu świadomość, że prowadzone w niej prace naukowe mogą być ukierunkowane m.in. na rozwiązywanie problemów efektywniejszego zaspokajania potrzeb użytkowników. Rozwój teoretycznej podbudowy bibliotekarstwa pragmatycznego nie leży w polu widzenia uczelnianych decydentów.

Nieobecność w strukturach bibliotek uczelnianych jednostek wytyczających kierunki badań, formalnie koordynujących działania naukowe i oceniających poziom merytoryczny prac skutkuje tym, iż działalność badawczo-naukowa bibliotek i bibliotekarzy akademickich ma w większości wypadków charakter doraźny i indywidualny. Praca naukowa wykonywana jest poza lub na marginesie obowiązków służbowych podejmujących ją bibliotekarzy¹.

Najczęściej powstają opracowania wynikające z tematów przedstawianych przez bibliotekarzy praktyków, np. metod pracy stosowanych w poszczególnych bibliotekach. Służą one współpracy międzybibliotecznej i na zasadzie wymiany doświadczeń i informacji mogą usprawniać działalność różnych bibliotek. Często są to referaty i komunikaty konferencyjne. Ponadto do tej grupy prac zalicza się dzieła z dowolnych dziedzin nauki, w których – jako źródła – wykorzystywane są dokumenty przechowywane w danej bibliotece.

Inną grupę prac stanowią opracowania teoretyczne z zakresu nauki o książce, bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Są one efektem ambicji zaangażowanych naukowo bibliotekarzy, ale nie mają

¹ Potrzeba koordynacji działań naukowych bibliotekarzy praktyków była podnoszona w literaturze wielokrotnie na przestrzeni lat, m.in. w: [5], [14], [18]; a także [2], [12] i [17].

związku z bieżącą działalnością biblioteki, w której są zatrudnieni podejmujący badania pracownicy [4, s. 20].

W przedstawiony powyżej schemat opracowań wpisuje się wieloletnia działalność naukowo-badawcza bibliotekarzy zatrudnionych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Przywołane tu prace naukowo-badawcze to publikacje osób zatrudnionych w latach 1968-2003. Cezura czasowa odnosi się do trzydziestu pięciu lat działalności Biblioteki Głównej, a następnie Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (BUŚ). Otwiera ją powołanie uczelni i utworzenie Biblioteki Głównej, a zamyka wieloletnie zarządzanie dyrektora BUŚ, kustosza dyplomowanego, Wandy Dziadkiewicz.

Zakres tematyczny prac jest związany z Biblioteką Uniwersytetu Śląskiego, bibliotekarstwem lokalnym, a także szeroko pojętym bibliotekarstwem polskim i światowym. Uwzględniono publikacje pracowników zatrudnionych w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego oraz w bibliotekach specjalistycznych. Dorobek naukowy powstały przed i po zatrudnieniu w BUŚ nie został wzięty pod uwagę, chyba że pracownik związany był jeszcze z Biblioteką poprzez zajęcia zlecone lub kontynuację wspólnych badań. Nie wszyscy pracownicy wyrazili życzenie opublikowania ich osiągnięć. Uszanowano taką wolę i zamieszczono tylko te prace i wyniki badań, które zostały zaakceptowane przez autorów.

Zakres i zasięg prac naukowo-badawczych widoczny jest na kilku płaszczyznach:

- indywidualne prace naukowo-badawcze pracowników biblioteki;
- zespołowe prace bibliograficzne;
- informatory i przewodniki po bibliotece [8, 9];
- organizacja własnych konferencji i twórczy udział w wyjazdowych sesjach naukowych.

Podejmowane w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego prace naukowo-badawcze są elementem procesu komunikowania się bibliotekarzy BUŚ ze swym środowiskiem zawodowym oraz otoczeniem zewnętrznym Biblioteki. Komunikowanie to ma przede wszystkim charakter informacyjny i stawia sobie za cel przekazywanie pewnego zasobu konkretnej wiedzy na temat przedsięwzięć realizowanych w BUŚ i bibliotekach specjalistycznych. Jest to także element filozofii zarządzania wiedzą. Aktywne uczestnictwo w procesie komunikacji pomaga intelektualnie zaangażować pracowników w proces przemian, dokonujący się we współczesnej bibliotece. Opisywane przez bibliotekarzy przypadki pozwalają lepiej zobrazować zmiany, będąc jednocześnie materiałem szkoleniowym. Lektura opracowań praktycznych wspomaga kształcenie i samokształcenie, uczy analizować i wyciągać wnioski

z przekazywanych tą drogą informacji, porządkuje posiadaną wiedzę zawodową. Publikacje bibliotekarzy przyczyniają się również do wypracowania wizerunku biblioteki jako jednostki aktywnej, mającej duże znaczenie dla społeczności akademickiej, podejmującej nowe inicjatywy na rzecz środowiska uczelni.

Indywidualne prace naukowo-badawcze pracowników Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego

Bibliotekarze zatrudnieni w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego prawie co roku publikują, jak również oddają do druku pewną liczbę artykułów, rozpraw, recenzji, komunikatów i sprawozdań naukowych. W niniejszej pracy chodzi nie tylko o ukazanie aktywności naukowej poszczególnych pracowników Biblioteki, ale o zaprezentowanie całego dorobku naukowego Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. Opracowane publikacje znalazły swoje miejsce w ogólnopolskich i lokalnych czasopiśmie naukowych i popularnonaukowych i należą do nich m.in. „Roczniki Biblioteczne”, „Przegląd Biblioteczny”, „Zagadnienia Informacji Naukowej”, „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej”, „Bibliotekarz”, „Poradnik Bibliotekarza”, „FIDES – Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, „Nowa Biblioteka”, „Forum Akademickie”, „Gazeta Uniwersytecka”, czasopismo elektroniczne „Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy”.

WYKAZ PUBLIKACJI ZA LATA 1968–2003 W UKŁADZIE CHRONOLOGICZNYM

1972

1. Kałkusińska L., Ratajewski J.: *Przysposobienie biblioteczne*. Katowice 1972.

1973

2. Kochmańska W.: *Piotr Stasiak – działacz i bibliotekarz*. „Biuletyn Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1972” 1973, s. 7-12.
3. Poida K.: *Kształtowanie się księgozbioru Biblioteki Śląskiej w latach 1922-1939*. „Biuletyn Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1972” 1973, s. 39-53.
4. Puzio A.: *Życie umysłowe w województwie śląskim w okresie międzywojennym (1922-1939)*. „Biuletyn Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1972” 1973, s. 13-38.

5. Puzio A., Ratajewski J.: *Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (1968-1970)*. „Biuletyn Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1972” 1973, s.55-62.
6. Ratajewski J.: *O nową organizację bibliotek uniwersyteckich*. „Biuletyn Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1972” 1973, s. 63-76.

1974

7. Puzio A.: *Kilka uwag o stanie polskich bibliotek publicznych i czytelnictwa na Zaolziu w latach 1927-1937*. W: *Informator Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1973*. Katowice 1974, s. 17-36.
8. Ratajewski J.: *Kształcenie bibliotekoznawców – problem wciąż otwarty*. W: *Informator Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1973*. Katowice 1974, s. 44-53.

1976

9. Dziadkiewicz W.: „*Biblioteki dla rozwoju*”. „Rocznik Katowicki” 1976, s. 45-49.
10. Kaszper A., Kowolik A.: *Przysposobienie biblioteczne dla studentów Uniwersytetu Śląskiego*. Katowice 1976.
11. Kochmańska W., Puzio K., Ratajewski J.: *Biblioteka*. Cz. 1, *Organizacja biblioteki, gromadzenie i opracowanie zbiorów bibliotecznych*. Katowice 1976.

1978

12. Kochmańska W., Puzio K., Ratajewski J.: *Biblioteka*. Cz. 2, *Udostępnianie zbiorów i działalność informacyjna*. Katowice 1978.

1979

13. Dyga R.: *Inwentarz kartkowy i możliwości jego zastosowania w polskich bibliotekach naukowych*. W: *Z problemów organizacji pracy bibliotecznej*. Pod red. A. Jarosza i Z. Żmigrodzkiego². Katowice 1979, s. 104-110.
14. Kochmańska W., Puzio K., Ratajewski J.: *Biblioteka*. Cz. 1, *Organizacja biblioteki, gromadzenie i opracowanie zbiorów bibliotecznych*. (Skrypt dla studentów I i II roku studiów stacjonarnych i zaocznych bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Wyd. 2. popr. Katowice 1979.
15. Kot H.: *Biblioteka Główna i biblioteki zakładowe Uniwersytetu Śląskiego. Z problemów organizacyjnych*. W: *Z problemów organi-*

² W dalszej części Bibliografii wyróżniono podkreśleniem nazwiska osób, które nie były pracownikami Biblioteki.

zacji pracy bibliotecznej. Pod red. A. Jarosza i Z. Żmigrodzkiego. Katowice 1979, s. 133-141.

1980

16. Kowalski P.: *Bufor międzyprocesorowy w Centralnym Ośrodku Informatyki Górniczej*. „Mechanizacja i Automatyzacja Górnictwa” 1980 nr 1 (134), s. 23-25.

1981

17. Pytlos B.: *Z dziejów teatru międzywojennego dla dzieci. Sceniczna twórczość Benedykta Hertzta. (Komunikat)*. W: *Szkice z literatury dla dzieci i młodzieży*. Pod red. Z. Adamczykowej przy współpracy K. Heskiej-Kwaśniewicz. Katowice 1981, s. 54-58.
18. Pytlos B.: *Edukacja serc czyli „Płomyk Śląski”*. W: *Szkice z literatury dla dzieci i młodzieży*. Pod red. Z. Adamczykowej przy współpracy K. Heskiej-Kwaśniewicz. Katowice 1981, s. 42-52.

1982

19. *Bibliografia prac Mieczysławy Mitera-Dobrowolskiej*. Zestawiły K. Heska-Kwaśniewicz i B. Pytlos. W: *Z teorii i praktyki dydaktycznej języka polskiego*. Pod red. J. Krama i E. Polańskiego. Katowice 1982, s. 195-202.

1983

20. Dziadkiewicz W.: *Czym jest i czym winno być Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich? Artykuł dyskusyjny*. „Kwartalnik Metodyczny” R. 8, 1983 nr 1-2, s. 74-79.
21. Jaszczyk A.: *Międzynarodowa wymiana wydawnictw – rozwiązania organizacyjne w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Z problemów organizacji pracy bibliotecznej*. T. 2. Pod red. A. Jarosza i H. Kota. Katowice 1983, s. 36-54.
22. Woźnicka J.: *Organizacja biblioteki zakładowej wyższej uczelni na podstawie rzeczowego układu księgozbiorów na przykładzie Biblioteki Instytutu Fizyki Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Z problemów organizacji pracy bibliotecznej*. T. 2. Pod red. A. Jarosza i H. Kota. Katowice 1983, s. 55-66.
23. Żórawik I.: *Chromatograficzna i biologiczna ocena wybranych substancji stosowanych do ochrony papieru*. VII Środowiskowe Seminarium Naukowe. UŚ. Katowice 1983. (poster)

1984

24. Żórawik I.: *Chromatografia w badaniu właściwości hydrofobowych wybranych fungicydów stosowanych w papiernictwie*. VIII Środowiskowe Seminarium Naukowe. UŚ. Katowice 1984. (poster)

1985

25. Żórawik I.: *Chromatografia i indeksy topologiczne w ocenie efektu hydrofobowego estrów kwasu p-hydroksybenzoesowego*. IX Środowiskowe Seminarium Naukowe. UŚ. Katowice 1985. (poster)

1986

26. Żórawik I.: *Teoretyczne uzasadnienie efektu hydrofobowego naftoli określonego za pomocą chromatografii cienkowsarstwowej*. X Środowiskowe Seminarium Naukowe. UŚ. Katowice 1986. (poster)

1987

27. *Maria Julia Zaleska: Mieszkaniec puszczy (według J. F. Coopera)*. Oprac. literackie i posłowie B. Pytlos. Katowice 1987, s. 263.
28. Żórawik I.: *Korelacja między parametrami charakteryzującymi strukturę i hydrofobowość wybranych fungicydów analizowanych metodą chromatografii cienkowsarstwowej*. Katowice 1987, s. 49-55.
29. Żórawik I., Szulik J., Sajewicz M.: *Chromatograficzne i fizykochemiczne parametry zastosowane do oceny właściwości hydrofobowych naftoli*. Katowice 1987, s. 29-35.

1990

30. Konieczna M., Waga M.: *Uwagi o wykorzystaniu księgozbioru Czytelni Ogólnej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. „Bibliotekarz” 1990 nr 10/11, s. 8-12.

1992

31. Koziara A.: *ChiWriter: wersja 4.10*. Warszawa 1992.

1993

32. Dziadkiewicz W.: *Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich w województwie katowickim*. „Książnica Śląska” T. 24 (1988/1993), s. 139-143.
33. Kowalski P.: *Niejednoznaczności obsługi klawiatury*. „PCkurier” 1993 nr 11, s. 160-161.
34. Kowalski P.: *Ścisłe tajne!* „PCkurier” 1993 nr 14, s. 130.

35. Żórawik I., Unger P.: *Polen – der lange? Weg zur Marktwirtschaft. Istitut fur Weltwirtschaft / Pajevic M., Siefkes F. Kiel 1993, 250 s.* [Rec.]. „Organizacja i Kierowanie” 1994 nr 3, s. 99-101.

1994

36. Tetela G.: *Działalność instrukcyjno-metodyczna bibliotek.* W: *Bibliotekarstwo.* Pod red. Z. Żmigrodzkiego. Warszawa 1994, s. 219-227.
37. Tetela G.: *Rzeczowe opracowanie zbiorów.* W: *Bibliotekarstwo.* Pod red. Z. Żmigrodzkiego. Warszawa 1994, s. 115-143.
38. Waga M.: *Raport z pobytu w Bibliotece Uniwersytetu Aarhus-Dania.* „Biuletyn TEMPUS” 1994 nr 19, s. 114.

1995

39. Gębołyś Z., Balicka K., Drabek A., Kropidłowska A.: *Dział 2 UKD w księgozbiorach podręcznych bibliotek województwa katowickiego.* „Bibliotekarz” 1995 nr 10, s. 18-21.
40. Kowalski P.: *Ćwiczenia z podstaw informatyki.* Katowice 1995.
41. Kowalski P.: *Excel – łagodne przejście?* „Computerworld” 1995 nr 48, s. 53.
42. Kowalski P.: *Strategia projektowania zakupu systemu informacyjnego.* „Computerworld” 1995 nr 38, 38-45.
43. Tetela G.: *Uniwersyteckie sieci biblioteczne.* „Przegląd Biblioteczny” 1995 z. 1, s. 55-61.
44. Żmigrodzki Z., Tetela G.: *System biblioteczno-informacyjny szkoły wyższej.* W: *Biblioteka naukowa – automatyzacja, organizacja zarządzanie. Materiały z konferencji naukowej.* Warszawa 1995, s. 16-21.

1996

45. Czech L.: *Katalog starych druków w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego.* Katowice 1996.
46. Drabek A.: *Tradycja i nowoczesność w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej. Ogólnopolska Konferencja Kół Naukowych Bibliotekoznawców Katowice 8-9 maja 1996.* „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 1996 nr 2, s. 43-45.
47. Dziadkiewicz W., Matwiejczuk W., Zajączkowska B.: *Biblioteka Uniwersytecka w Trewirze, Biblioteka Uniwersytetu Francois Rabelis w Tours, Biblioteka Wolnego Uniwersytetu w Brukseli – organizacja i działalność.* „Rocznik Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego” 1996, s. 9-15.

48. Kaszper A.: *Biblioteka w sieci. Menu*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1996 nr 36, s. 8-9.
49. Kowalski P.: *Funkcje arkusza kalkulacyjnego Excel 5.0 PL*. Katowice 1996.
50. Kowalski P.: *Informatyka z katedry*. „Computerworld” 1996 nr 42, s. 74-76.
51. Kowalski P.: *Koordinacja zarządzania informatyką*. „Computerworld” 1996 nr 13, s. 54-56.
52. Kowalski P.: *Naśladować naturę – pamięć*. „Computerworld” 1996 nr 45, s. 72-75.
53. Kowalski P.: *Połączyć PC-ta ze światem*. „Computerworld” 1996 nr 23, s. 26.
54. Kowalski P.: *W poszukiwaniu wspólnego języka*. „Computerworld” 1996 nr 11, s. 43-46.
55. Kowalski P.: *Wszystko w jednym*. „Computerworld” 1996 nr 19, s. 24-26.
56. Tetela G.: *Trzy są życia bibliotek modele*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1996 nr 39, s. 7, 9.
57. Waga M.: *Polska sekcja IOIS (International Organization for Information Specialists) i jej działanie w zakresie informacji ekologicznej*. W: *Rola i funkcje nowoczesnej biblioteki akademickiej. Konferencja zorg. z okazji 50-lecia UMK. Toruń 27-29 września 1995 r.* Toruń 1996, s. 251-255.
58. Warząchowska B.: *Uwarunkowania motywacji czytelniczych studentów*. „Bibliotekarz” 1996 z. 11, s.10-13.

1997

59. Kaszper A.: *Sieciowy system rozpowszechniania baz danych na CD-ROM w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Bibliotekarze i użytkownicy w dobie powszechnej komputeryzacji. (Wzajemne relacje, potrzeby, związki). Materiały konferencyjne, Szczecin 13-15 listopad 1996*. Szczecin 1997, s. 129-136.
60. Kaszper A., Tetela G.: *Biblioteka Uniwersytecka w Tours*. „Bibliotekarz” 1997 nr 10, s. 24-27.
61. Kowalski P.: *Certyfikat na dobry początek?* „Computerworld” 1997 nr 29, s. 65-66.
62. Kowalski P.: *Konwersja systemów*. „Computerworld” 1997 nr 36, s. 60-62.
63. Kowalski P.: *Kto pyta nie błądzi, czyli o zapytaniach ofertowych*. „Computerworld” 1997 nr 30, s. 38-41.

64. Kowalski P.: *Kulturowe bariery komputeryzacji*. „Computerworld” 1997 nr 33, s. 62-63.
65. Kowalski P.: *Postawy ludzkie w procesie wdrażania systemu informatycznego*. „Computerworld” 1997 nr 39, s. 32-35.
66. Kowalski P.: *Spirala rozwoju informatyka*. „Informatyka” 1997 nr 2, s. 44.
67. Kowalski P.: *Świat informacją żyjący – świadomość*. „Computerworld” 1997 nr 2, s. 42-45.
68. Koziara A.: *Sieciowy system rozpowszechniania baz danych InfoWareCD/HD. Konsorcjum śląskich bibliotek akademickich – historia dzień dzisiejszy, perspektywy rozwoju*. W: *Nowoczesne media w kulturze, nauce i oświacie. Materiały z konferencji naukowej*. Tarnów 1997, s. 123-134.
69. Koziara A.: *System sieciowego rozpowszechniania baz danych. Konsorcjum Górnośląskich Bibliotek Naukowych*. „Zagadnienia Informacji Naukowej” 1997 nr 2, s. 98-106.
70. Radziszewska A.: *Z perspektywy biblioteki uniwersyteckiej*. W: *Rynek pracy a studia bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w Polsce*. Pod red. M. Kocójowej. Kraków 1997, s. 77-79.
71. Waga M.: *Międzynarodowa Organizacja Specjalistów Informacji w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. „Bibliotekarz” 1997 nr 4, s. 21-24.
72. Warząchowska B.: *Odbiór lektury w nauczaniu języka polskiego w szkole*. „Poradnik Bibliotekarza” 1997 z. 7/8, s. 11-13.
73. Warząchowska B.: *Wpływ biblioteki i bibliotekarza na motywację czytelniczną studentów*. „Bibliotekarz” 1997 z. 3, s. 9-11.

1998

74. Dziadkiewicz W.: *Biblioteka wielofunkcyjna czyli nowe tendencje w europejskim budownictwie bibliotek*. „Kwartalnik Metodyczny WBP, Katowice, Bielsko Biała, Częstochowa” R.16 1998 nr 4, s. 25-29.
75. Gacińska M.: *Dedykacje rękopiśmienne w księgozbiórze Profesora Bogdana Suchodolskiego*. W: *Bogdan Suchodolski. Pedagog-humanista-uczony*. Pod red. A. Stopińskiej-Pajak. Katowice 1998, s. 85-99.
76. Gacińska M.: *Księgozbiór Profesora Bogdana Suchodolskiego w zbiorach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. W: *Bogdan Suchodolski. Pedagog-humanista-uczony*. Pod red. A. Stopińskiej-Pajak. Katowice 1998, s. 56-72.
77. Gacińska M., Warząchowska B.: *Przysposobienie biblioteczne w szkole wyższej*. „Nowa Biblioteka” 1998 nr 2, s. 19-21.

78. Kaszper A.: *Sieciowe rozpowszechnianie baz danych na CD-ROM – doświadczenia dwóch lat działania systemu*. W: *Świat biblioteki elektronicznej w klasycznej bibliotece naukowej. Możliwości rozwoju, uwarunkowania i ograniczenia. Materiały konferencyjne, Poznań 19-20 marca 1998*. Poznań 1998, s. 216-220.
79. Koziara A.: *CD-ROMy w sieciach komputerowych*. W: *Świat biblioteki elektronicznej w klasycznej bibliotece naukowej. Możliwości rozwoju, uwarunkowania i ograniczenia. Materiały konferencyjne, Poznań 19-20 marca 1998*. Poznań 1998, s. 246-248.
80. Michta B.: *Wkład Franciszka Studnickiego do polskiej informatyki prawniczej*. „Nowa Biblioteka” 1998 nr 1, s. 7-11.
81. Tetela G.: *Działalność instrukcyjno-metodyczna bibliotek*. W: *Bibliotekarstwo*. Pod red. Z. Żmigrodzkiego. Wyd. 2 uzup. i rozsz. Warszawa 1998, s. 321-327.
82. Tetela G.: *Katalogi komputerowe*. W: *Bibliotekarstwo*. Pod red. Z. Żmigrodzkiego. Wyd. 2 uzup. i rozsz. Warszawa 1998, s. 144-155.
83. Tetela G.: *Rzeczowe opracowanie zbiorów*. W: *Bibliotekarstwo*. Pod red. Z. Żmigrodzkiego. Wyd. 2 uzup. i rozsz. Warszawa 1998, s. 121-143.
84. Waga M.: *Amerykański model serwisu informacyjnego dla użytkowników bibliotek naukowych*. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 1998 nr 3-4, s. 3-5.
85. Warząchowska B.: *Biblioteki parafialne. Za przykładem ks. Emila Szramka*. „Gość Niedzielny” 1998 nr 3, s. 19.

1999

86. Drabek A.: *Wydział Filologiczny w świetle międzynarodowych baz danych Arts & Humanities Citation Index oraz MLA*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 10-11, s. 13, 18.
87. Dziadkiewicz W.: *Biblioteka elektroniczna dzisiaj. Informacja o II Konferencji Górnos Śląskiego konsorcjum Bibliotek Naukowych*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 9, s. 4.
88. Dziadkiewicz W.: *Biblioteka Śląska – Biblioteka Uniwersytecka. Razem czy osobno*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 6, s. 11, 18.
89. Dziadkiewicz W., Bielecka O., Woronko H.: *Biblioteka uniwersytecka u progu XXI wieku – rozmowa z mgr st. kust. dypl. Wandą*

- Dziadkiewicz, Dyrektorem Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego. „Nowa Biblioteka” 1999 1-2, s. 58-62.*
90. Gacińska M., Warząchowska B.: *Przygotowanie absolwentów szkół średnich do korzystania z biblioteki naukowej. „Poradnik Bibliotekarza” 1999 nr 7-8, s. 8-10.*
 91. Koziara A.: *Sieciowe rozpowszechnianie baz danych dostarczanych na nośnikach optycznych. „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 1999 nr 8. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib08/koziara.html>.*
 92. Koziara A.: *System sieciowego rozpowszechniania baz danych w konsorcjum Górnośląskich Bibliotek Naukowych. „Biuletyn Głównej Biblioteki Lekarskiej” 1999 nr 361, s. 102-114.*
 93. Racki G.: Drabek A.: *Jeszcze raz o górnośląskich przebojach. Najbardziej znane publikacje naukowe Pracowników Uniwersytetu Śląskiego w latach dziewięćdziesiątych. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 1, s. 24-26.*
 94. Racki G.: Drabek A.: *Jeszcze raz o górnośląskich przebojach „Science Citation Index”. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 4, s. 24-26.*
 95. Racki G.: *Filadelfijska humanistyka. „Sprawy Nauki” 1999 nr 3/4, s. 26-27.*
 96. Racki G.: *Lista filadelfijska czasopism z kręgu nauk geologicznych. „Przegląd Geologiczny” 1999 T. 47 nr 10, s. 889-894.*
 97. Racki G.: *Miejsce Uniwersytetu Śląskiego w nauce polskiej i światowej. Cz. 1. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 7, s. 31.*
 98. Racki G.: *Miejsce Uniwersytetu Śląskiego w nauce polskiej i światowej. Cz. 2. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 8, s. 7-10.*
 99. Racki G.: *Naukometria, bibliometria, publikacje, cytowania. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 8, s. 15.*
 100. Racki G.: *„Polska Literatura Humanistyczna” – nowa baza danych Uniwersytetu Śląskiego dla nauk humanistycznych. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 7, s. 30, 35.*
 101. Racki G.: *Z listy filadelfijskiej. „Sprawy Nauki” 1999 nr 9, s. 8-10.*

102. Waga M.: *Elektroniczne źródła informacji naukowej w zakresie ochrony środowiska*. W: *Problemy środowiska i jego ochrony*. Cz. 7. Katowice 1999, s. 257-282.
103. Waga M.: *KBN – zasady i definicje oceny parametrycznej – lista filadelfijska a nauki humanistyczne, społeczne, ekonomiczne i prawne*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 1999 nr 4, s. 22.
104. Warząchowska B.: *Czy istnieje środowisko bibliotekarzy? – głos w dyskusji*. „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 1999 nr 1. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.oss.wroc.pl/biuletyn/ebib01/warzach.html>.
105. Warząchowska B.: *Selekcja zbiorów i gospodarka drukami zbędnymi w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego*. „Bibliotekarz” 1999 nr 6, s. 9-12.

2000

106. Dabanovic R., Koziara A.: *Infoware remote information server-system czwartej generacji do sieciowego rozpowszechniania baz danych. Czy rewolucja na miarę trzeciego tysiąclecia?* W: *Elektroniczna biblioteka dzisiaj, efektywne wykorzystanie baz CD-ROM w sieciach komputerowych*. Katowice 2000, s. 185-200.
107. Dziadkiewicz W.: *Jak bazy CD-ROM zmieniły oblicze biblioteki*. W: *Elektroniczna biblioteka dzisiaj, efektywne wykorzystanie baz CD-ROM w sieciach komputerowych*. Katowice 2000, s. 57-62.
108. Kaszper A.: *Co nowego w „bibliotece elektronicznej”*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2000 nr 5, s. 20-21.
109. Kaszper A.: *Szkolenia w Uniwersytecie Śląskim warunkiem efektywności wykorzystania baz danych*. W: *Elektroniczna Biblioteka dzisiaj, efektywne wykorzystanie baz CD-ROM w sieciach komputerowych*. Katowice 2000, s. 103-108.
110. Koziara A.: *Efektywne wykorzystanie potencjału baz danych rozpowszechnianych na nośnikach optycznych*. W: *Elektroniczna biblioteka dzisiaj, efektywne wykorzystanie baz CD-ROM w sieciach komputerowych*. Katowice 2000, s. 27-40.
111. Koziara A., Waga M.: *System upowszechniania baz*. „Forum Akademickie” 2000 nr 7-8, s. 81-83.
112. Kwiecień A.: *Bromilski Jan (1913-1996) [Biogram]*. W: *Słownik Medycyny i Farmacji Górnego Śląska. T. 4, Biograficzny (A-Z)*. Oprac. zbior. pod red. J. M. Dyrdy. Katowice 2000, s. 51-52.

113. Kwiecień A.: *Rzempoluch Ewa (1936)* [Biogram]. W: *Słownik Medycyny i Farmacji Górnego Śląska. T. 4: Biograficzny (A-Z)*. Oprac. zbior. pod red. J. M. Dyrdy. Katowice 2000, s. 341-342.
114. Michta B.: *Bibliometryczna analiza tłumaczeń w latach 1984-1992 na podstawie „Indexu Translationum”*. „*Studia Bibliologiczne*” T. 12 2000, s. 215-230.
115. Pytlos B.: *Między Dobrem a Złem – wokół „Pożogi” Zofii Kossak*. W: *Litteraria. Teoria literatury – Metodologia – Kultura – Humanistyka*. Wrocław 2000, s. 131-152.
116. Pytlos B.: *Z Zofią Kossak po... „Nieznany kraj” (z dziejów recepcji utworu)*. „*Śląskie Miscellanea*” T. 13 2000, s. 80-96.
117. Pytlos B.: *Zofii Kossak troska o książki dla polskiego czytelnika w latach 1945-1946*. „*Studia Bibliologiczne*” T. 13 2000, s. 16.
118. Racki G.: *Evolving international impact of Acta Geologica Polonica 1995-1999*. „*Acta Geologica Polonica*” 2000 vol. 50 nr 4, s. 501-505.
119. Racki G.: *Przeciw zaściankowości w nauce*. „*Forum Akademickie*” 2000 nr 3, s. 26-28.
120. Racki G.: *Wydział Nauk o Ziemi w świetle międzynarodowych baz danych*. „*Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*” 2000 nr 5, s. 18-20.
121. Warząchowska B.: *Gromadzenie darów w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego*. „*Nowa Biblioteka*” 2000 nr 1-2, s. 13-17.

2001

122. Ćmiel R., Dziadek S.: *Rola przejść granicznych w integracji gmin przygranicznych województwa Śląskiego*. W: *Studia nad regionem śląskim*. T. 1. Pr. zbior. pod red. A. Szajnowskiej-Wysockiej. Katowice 2001, s. 43-95.
123. Dec R.: *Prace Łukasza i Stanisława Wallisów nad dokumentowaniem śląskich opowieści ludowych*. „*Studia Bibliologiczne*” T. 13 2001, s. 112-121.
124. Dec R.: *Z rozważań nad biblioteką prywatną Łukasz Wallisa*. „*Studia Bibliologiczne*” T. 13 2001, s. 99-105.
125. Dziadkiewicz W.: *Struktury organizacyjne bibliotek – zwierciadłem przemian*. W: *Badania porównawcze polskich bibliotek naukowych. Materiały konferencyjne Kraków 19-21 września 2001*. Kraków 2001, s. 141-155.
126. Gacińska M.: *Bibliotekarze BUŚ w Ołomuńcu*. „*Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*” 2001 nr 1, s. 8.

127. Gacińska M.: *Młode kadry w bibliotece*. „Forum Akademickie” 2001 nr 11, s. 56-57.
128. Gacińska M.: *Śląscy bibliotekarze w Ołomuńcu*. „Bibliotekarz” 2001 nr 12, s. 22-24.
129. Gacińska M., Warząchowska B.: *Formy pracy z czytelnikiem w katalogach Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2001 nr 3, s. 46-49.
130. Koziara A.: *Zarządzanie zasobami technicznymi biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. W: *Zarządzanie przez jakość w bibliotece akademickiej. Międzynarodowa konferencja Bydgoszcz-Gniew 10-13 września 2000* [online]. Warszawa 2001. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/atr/koziara.html>.
131. Pytlos B.: *Paradygmat kresowy w „Nieznanym kraju” Zofii Kossak*. „Nowa Biblioteka” 2001 nr 1, s. 18-28.
132. Waga M.: *Humanistyczna Baza Cytowań – Arton*. „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 2001 nr 4. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2001/22/waga.html>.

2002

133. Bajor A.: *Prace bibliograficzne Kazimierza Budzyka*. „Studia Bibliologiczne” T. 14 2002, s. 54-70.
134. Bajor A., Żmigrodzki Z.: *Tygodnik katolicki „Niedziela” 1926-1939*. Częstochowa 2002.
135. Dec R.: *Biblioteki współczesne wobec czytelników niepełnosprawnych – budownictwo i wyposażenie. Na marginesie konferencji 18.01.2002 Warszawa*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 6, s. 11.
136. Dec R.: *PROLIB w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego z punktu widzenia Czytelni Ogólnej*. „Bibliotekarz” 2002 nr 6, s. 21-23.
137. Dec R.: *Refleksje dotyczące komputerowego zamawiania książek w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 6, s. 11.
138. Grabarska E., Kwiecień A.: *Biblioteka dla wszystkich*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 2, s. 18-19.
139. Kaszper A.: *ScienceDirect*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 8, s. 13.

140. Koziara A.: *Polityka wykorzystania licencji w bibliotekach*. W: *Internet w bibliotekach. Próba bilansu i perspektywy rozwoju. Materiały konferencyjne Wrocław 10-11 grudnia 2001*. [online]. Warszawa 2002. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/matkonf/iwb/koziara.php>.
141. Koziara A., Waga M.: *Biblioteka akademicka a zarządzanie informacją w środowisku akademickim i społeczeństwie*. W: *Multimedialne i sieciowe systemy informacyjne. Materiały konferencyjne 19-20 września 2002 r.* Wrocław 2002, s. 517-527.
142. Koziara A., Waga M.: *Uwarunkowania techniczne, organizacyjne i merytoryczne rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Rola biblioteki naukowej w środowisku działania*. W: *Udział bibliotek akademickich w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego w Polsce – potencjał, możliwości, potrzeby. Materiały z konferencji naukowej z okazji 50-lecia Akademii Techniczno-Rolniczej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich. Bydgoszcz-Klonowo 15-17 maja 2002*. Bydgoszcz 2002, s. 125-134.
143. Kwiecień A., Puzio A.: *Lecznictwo na Górnym Śląsku pod zaborem pruskim do 1918 r.* „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny” T. 65 2002 z. 1, s. 23-26.
144. Kycler M., Warząchowska B.: *Otwórzmy szerzej drzwi bibliotek*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 2, s. 13-15.
145. Kycler M., Warząchowska B.: *Sprawności czytelnicze studentów w ocenie nauczycieli akademickich a oferta dydaktyczna biblioteki uczelnianej*. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2002 nr 3/4, s. 38-41.
146. Pytlos B.: *Funkcja książki w kompozycji „Nieznanego kraju” Zofii Kossak. Zarys problematyki*. „Studia Bibliologiczne” T. 14 2002, s. 115-126.
147. Pytlos B.: *Beskidy w przestrzeni krajobrazowej „Nieznanego kraju” Zofii Kossak*. „Śląskie Miscellanea” T. 14 2002, s. 100-110.
148. Pytlos B.: *„Córa Sienkiewicza” czy „Alicja w krainie czarów”*. *Z dziejów recepcji twórczości Zofii Kossak. Dzieje recepcji / Jurgala-Jureczka J., Katowice 2002, s. 218*. [Rec.] „Śląsk” 2002 nr 9, s. 75.
149. Pytlos B.: *Propozycja zmian w polskiej ortografii w roku 1935. Głos Zofii Kossak*. W: *W kręgu zagadnień dydaktyki i literatury polskiej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Edwardowi Polańskiemu*. Pod red. H. Synowiec. Katowice 2002, s. 241-249.

150. Pytlos B.: „Przykładne, użyteczne i zabawne”. *O polskich książkach dla młodego odbiorcy na Śląsku w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku / Socha I, Katowice 2001, s. 174.* [Rec.] „Bibliotekarz” 2002 nr 12, s. 28-29.
151. Waga M., Drabek A.: *Arton – baza cytowań polskiej literatury humanistycznej (stan prac nad bazą).* „Zagadnienia Naukoznawstwa” 2002 nr 1-2, s. 147-151.
152. Warząchowska B.: *Bibliotekarze strażnicy słowa Maryi.* „Gość Niedzielny” 2002 nr 24, s. 23.
153. Warząchowska B.: *Czytaj na Wita Stwosza.* „Gość Niedzielny” 2002 nr 5, s. 26.
154. Warząchowska B.: *Doskonalenie zawodowe w bibliotece naukowej.* „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 2002 nr 8. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/37/warzachowska.php>.
155. Warząchowska B.: *Stara biblioteka nowego wydziału Uniwersytetu Śląskiego.* „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 2002 nr 6. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/35/warzachowska.php>.
156. Warząchowska B.: *Wyrosta z dobrego drzewa.* „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 6, s. 26-27.
157. Wojtasik A.: *Szanse dla książki katolickiej.* „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2002 nr 8, s. 23.

2003

158. Bajor A.: *Bibliografia. Teoria i metodyka.* W: *Vademecum bibliotekarza. Praktyczne i aktualne informacje dla bibliotekarzy.* Pod red. L. Bilińskiego. Warszawa 2002. Wyd. poszytowe, strony nie-numerowane. Cz. 8, rozdz. 4.
159. Bajor A.: *Monografia bibliograficzna. Analiza modelowa.* Częstochowa 2003.
160. Bajor A.: *Monografia bibliograficzna. Rozważania typologiczne.* „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 2003 nr 1, s. 46-50.
161. Ćmiel R., Dziadek S., Szajnowska-Wysocka A.: *Problemy funkcjonowania gmin przygranicznych województwa śląskiego w okresie transformacji.* W: *Granice. Obszary przygraniczne.* Euroregiony. Red. nauk. J. Runie. Katowice 2003, s. 85-98.

162. Dziadkiewicz W., Szulc M.: *Doświadczenia w pracy z PROLIBEM w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego*. „Bibliotekarz” 2003 nr 7/8, s. 9-15.
163. Grabarska E.: *Integracja bibliotekarzy Czytelni Niemieckich*. „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 2003 nr 7. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/grabarska.php>.
164. Kuś B.: *Elektroniczne i tradycyjne metody zamawiania i dostarczania dokumentów*. „Bibliotekarz” 2003 nr 7/8, s. 20-21.
165. Olszowy E.: *Historyk w bibliotece*. „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2003 nr 7, s. 13.
166. Pytlos B.: *Legnickie Pole Zofii Kossak w Niemczech. Przyczynek do recepcji literatury polskiej w Niemczech w okresie międzywojennym*. W: *Pracownicy polskiej książki i prasy w Niemczech. Koncepcja badań biograficznych*. Pod red. M. Kalczyńskiej. Opole 2003, s. 54-68.
167. Pytlos B.: *Śląsk jako problem socjologiczny księdza Emila Szramka i twórczość Zofii Kossak*. Komunikat. W: *Błogosławiony ks. Emil Szramek*. Pod red. K. Heskiej-Kwaśniewicz i J. Myszora. Katowice 2003, s. 111-115.
168. Pytlos B.: *Emil Szramek, Jan Kudera, Konstanty Prus – pierwsze pokolenie badaczy śląskiego regionalizmu literackiego / Tałuc K.: Katowice 2002, s. 123*. [Rec.] „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 2003 T. 36 z. 1, s.295-298.
169. Pytlos B.: *Oswajanie nieznanego kraju. Śląsk w życiu i twórczości Zofii Kossak. / Jurgala-Jureczka J., Cieszyn 2002, s. 188*. [Rec.] „Ruch Literacki” 2002 nr 4/5, s. 501-504.
170. Pytlos B.: *Zawód bibliotekarski na ziemiach niemieckich w latach 1789-1871. / Gębołyś. Katowice 2002, s. 201*. [Rec.] „Śląsk” 2003 nr 4, s. 34.
171. Pytlos B.: *Najważniejsza jest zwyczajność. Latawce / Bolecka A. Warszawa 2002, s. 204* [Rec.] „Guliwer” 2003 nr 4, s.71-73.
172. Pytlos B.: *Bajarz polski / Gliński J. Warszawa 2003, s. 229* [Rec.] „Guliwer” 2003 nr 3, s. 49-51.
173. Pytlos B.: *Łapy, pióra i rymów cała fura / Kern L. J. Łódź 2002* [Rec.] „Guliwer” 2003 nr 3, s. 51-53.
174. Pytlos B.: *Dziecięcy świat Marzeń. Feniks i dywan / Nesbit E. Warszawa 2003, s. 207* [Rec.] „Guliwer” 2003 nr 4, s. 69-71.
175. Tomaszewski M., Waga M.: *Doświadczenie pracownika Oddziału Informacji Naukowej w wykorzystywaniu elektronicznych źródeł informacji w procesie dydaktycznym i naukowym*. W: *Edukacja na*

- odległość. Nowe technologie w informacji i bibliotekarstwie.* Kraków 2003, s. 180-184.
176. Warząchowska B.: *Duszpasterstwo Bibliotekarzy.* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2003 nr 1-2, s. 200-205.
177. Warząchowska B.: *Pielgrzymowanie – nowa forma integracji środowiska bibliotekarskiego.* „EBIB. Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy” [online] 2003 nr 7. [Data dostępu: 3.11.2010]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/47/pielgrzymka.php>.
178. Warząchowska B.: *Wystawa naukowej książki zagranicznej w Bibliotece Teologicznej.* „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2003 nr 4, s. 9-10.
179. Wojtasik A.: *Świat książki katolickiej. IX Targi Książki Katolickiej.* „Gazeta Uniwersytecka. Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 2003 nr 10, s. 14-15.

Najbardziej pozytywne i godne podkreślenia w dorobku badawczo-naukowym pracowników Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego jest różnorodność spraw nurtujących środowisko bibliotekarzy oraz poruszane problemy i zagadnienia. Mogą być one podstawą lub inspiracją zarówno do podejmowania działań praktycznych jak i pogłębionych analiz i prac naukowych.

Wśród publikacji bibliotekarskich, również obok opracowań naukowych, znalazły się, prace dydaktyczno-instruktażowe, informacyjno-sprawozdawcze, a także komunikaty i doniesienia. Wszystkie te materiały pełnią funkcje społeczne i popularyzatorskie, wspierają pośrednio usługi i dydaktykę biblioteczną, współtworzą dokumentację do oceny osiągnięć naukowych uczelni.

Przywołane powyżej w układzie chronologicznym opracowania najczęściej koncentrują się wokół problemów działalności organizacyjnej bibliotek akademickich. Wskazują na różne aspekty rzeczywistości bibliotekarstwa lokalnego m.in. gromadzenie dokumentów, selekcję źródeł informacji, szeroko pojętą komputeryzację bibliotek, współpracę w ramach konsorcjów bibliotecznych oraz całe spektrum zagadnień związanych z ideą społeczeństwa informacyjnego.

Wiele artykułów powstało w wyniku badań przywarsztatowych. Właśnie te należy docenić szczególnie, jako że teksty zrodzone w fazie procedur praktyki tworzą nowe teorie zmian bibliotekoznawczych.

Zespołowe prace bibliograficzne

Tradycja wykonywania prac bibliograficznych sięga początków powołania Uniwersytetu Śląskiego i utworzenia Biblioteki Głównej. Na prośbę władz rektorskich zaczęto wówczas dokumentować dorobek pracowników naukowych Uniwersytetu. Wieloletni trud i skrupulatność pracowników biblioteki zaowocował kilkoma tomami *Bibliografii publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Śląskiego*. Wraz z wdrożeniem do biblioteki technik komputerowych dorobek kadry naukowej UŚ jest opracowywany wyłącznie w formie elektronicznej, dzięki czemu zyskuje dużą kompletność i szerszy zasięg oddziaływania [1]. Bibliografia jest dostępna na stronie domowej Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (<http://www.bg.us.edu.pl>).

Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego rejestruje dokumenty wydawane od utworzenia uczelni, to jest od 1968 r. do chwili obecnej. W bibliografii znalazły się opisy książek oraz fragmenty książek z prac zbiorowych, publikacje w czasopismach, na które składają się artykuły, recenzje, polemiki, wywiady, a także dokumentuje się prace artystyczne, wystawy i koncerty. Rejestracja dorobku odbywa się w jednostce macierzystej pracownika, a nadzór merytoryczny nad bibliografią sprawują pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego.

180. *Bibliografia publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Śląskiego w latach 1968-1972*. Oprac. J. Woźnicka ; materiały Wydziału Prawa i Administracji za lata 1971-1972 ; zebrała D. Polczyk. Katowice 1974.
181. *Bibliographia 1968-1974*. Oprac. D. Gburska. „Studia Iuridica Silesiana” T. 1 1976, s. 268-281.
182. *Bibliografia publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Śląskiego za lata 1973-1974*. Oprac. D. Gburska, A. Kaszper, A. Kowolik, Z. Makowska, A. Marcy, H. Woźniak. Katowice 1977.
183. *Bibliografia publikacji naukowych pracowników Uniwersytetu Śląskiego za rok 1975*. Oprac. D. Gburska, A. Kaszper, A. Kowolik, Z. Makowska, A. Marcy, H. Woźniak. Katowice 1978.
184. *Bibliografia publikacji naukowych pracowników za rok 1976*. Oprac. D. Gburska, J. Dłużyńska, H. Florkowska, A. Kaszper, A. Kowolik. Katowice 1979.
185. *Bibliografia prac Profesora Stanisława Poręby*. Oprac. B. Michta. W: *Od symbolizmu do postmodernizmu. Szkice o literaturze rosyjskiej*. Katowice 1999, s. 9-13.

186. *Bibliografia prac Profesora Michała Blicharskiego*. Oprac. B. Michta. W: *Języki słowiańskie dziś, nowe fakty, nowe spojrzenia*. Katowice 2001, s. 9-14.
187. *Bibliografia publikacji literaturoznawczych pracowników Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Śląskiego (1975-2002)*. Oprac. B. Michta. W: *Idee i poetyki, ze studiów nad literaturą rosyjską: tom upamiętniający 25 lecie istnienia Zakładu Historii Literatury Rosyjskiej*. Katowice 2002, s. 214-244.

W Oddziale Informacji Naukowej BUŚ opracowywane są również zestawienia bibliograficzne i kartoteki podmiotowe, m.in. kartoteka publikacji na temat Uniwersytetu Śląskiego.

188. *Bibliografia druków o Uniwersytecie Śląskim za lata 1968-1972*. Oprac. A. Kaszper, M. Nowakowska-Gut, W: *Informator Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 1973*. Katowice 1974, s. 71-108.

Planuje się, że pozostałe materiały, nadal systematycznie gromadzone, również przeobrażą się w bibliografię wydaną drukiem, bądź zostaną uwidocznione w postaci elektronicznej na stronie domowej Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego.

Na przestrzeni wielu lat w Oddziale Informacji Naukowej BUŚ były opracowywane – w zależności od potrzeb – następujące kartoteki:

1. Karty dokumentacyjne CINTE na temat zagadnień naukoznawstwa, bibliotekoznawstwa i informacji naukowej;
2. Karty CINTE o zakończonych pracach naukowo-badawczych pracowników UŚ;
3. Wycinki prasowe GLOB;
4. Katalog tematów prac doktorskich broniących na UŚ;
5. Katalog publikacji prasowych i recenzji pracowników UŚ;
6. Kartoteka patentów dotyczących techniki filmowej i pomocy naukowych;
7. Kartoteka kart przeziernych dla bibliografii, spisów informacyjnych, encyklopedii i innych wydawnictw informacyjnych;
8. Bibliographie der Soziologie;
9. Katalog materiałów z konferencji, sympozjów, zjazdów;
10. Kartoteka rzeczowa prac doktorskich gromadzonych w Bibliotece Głównej i Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji;
11. Katalog prac naukowo-badawczych przekazywanych przez Dział Nauki;
12. Kartoteka zbiorów profesorskich w sieci bibliotek UŚ.

Ważnym przedsięwzięciem realizowanym przez Oddział Informacji Naukowej BUŚ od roku 1998 jest praca nad bazą cytowań polskiej literatury humanistycznej „Arton”. Baza ta jest współtworzona przez siedem uniwersytetów. BUŚ pełni rolę koordynatora konsorcjum i tutaj wykonywana jest większość prac związanych z tworzeniem bazy [16].

Organizacja konferencji i udział w sesjach naukowych

Nieodłącznym elementem pracy naukowej jest organizowanie forum wymiany myśli, wyników badań i doświadczeń kadry. Pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego dość regularnie uczestniczą oraz biorą udział z referatami lub komunikatami w bibliotekarskich spotkaniach, sympozjach i sesjach naukowych. Kilkakrotnie podjęli też trud zorganizowania lub współorganizowania konferencji w Uniwersytecie Śląskim. Konferencje te miały zasięg krajowy i międzynarodowy.

Konferencja: Elektroniczna biblioteka dzisiaj

W dniu 20 marca 1996 r. w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego odbyła się konferencja na temat *Elektroniczna biblioteka dzisiaj. Nowoczesne serwisy i bazy danych w bibliotekach akademickich*. Obrady połączone z uroczystą inauguracją sieciowego systemu rozpowszechniania baz danych na CD-ROM – InfoWare CD/HD. Stanowiło to uwieńczenie pracy nad wdrożeniem projektu TEMPUS PHARE. Tematem projektu była *Restrukturyzacja oddziałów informacji naukowej w bibliotekach uniwersyteckich*, obejmującego sieciowe rozpowszechnianie baz danych. W projekcie uczestniczyli Uniwersytet Śląski i Akademia Ekonomiczna w Katowicach oraz Uniwersytet Opolski przy wsparciu ośrodków akademickich z Unii Europejskiej – Uniwersytetu w Trewirze (Niemcy), Uniwersytetu w Tours (Francja), Wolnego Uniwersytetu w Brukseli (Belgia) oraz firmy komputerowej Info Technology Supply Ltd z Londynu [3, s. 8].

Konferencja zapoznała z możliwościami wprowadzania najnowszych technik komputerowych w bibliotekach europejskich na przykładzie sieciowego systemu rozpowszechniania baz CD-ROM. Uczestnicy mogli na miejscu przyrzeć się jak działa system InfoWare i zainstalowane bazy danych w Oddziale Informacji Naukowej (pięć stanowisk komputerowych) oraz bibliotecznej pracowni komputerowej (sześć stanowisk komputerowych). Można było obejrzeć nowo zakupione bazy m.in. Science Citation Index, Social Sciences Citation Index, EUROCAT, LISA, Ulrich's Plus oraz bazy demonstracyjne firm ISI, SilverPlatter i UMI.

Gośćmi konferencji byli przedstawiciele uczelni partnerskich oraz reprezentanci krajowego biura TEMPUS, MEN i KBN. W konferencji uczestniczyli nauczyciele akademicy z instytutów bibliotekoznawstwa, bibliotekarze, pracownicy informacji naukowej, przedstawiciele środowisk akademickich oraz reprezentanci zagranicznych firm zajmujących się dostarczaniem usług i systemów informacyjnych.

Konferencja: IOIS-Meeting

W dniach 12-15 maja 1996 r. The International Organization of Information Specialists – IOIS (Międzynarodowa Organizacja Specjalistów Informacji) zorganizowała w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach międzynarodową konferencję *IOIS Meeting* poświęconą problematyce pozyskiwania i wymiany naukowej informacji ekologicznej w sieci internet. Biblioteka Uniwersytecka przygotowała konferencję przy ścisłej współpracy z: Environmental Training Project for Central and Eastern Europe (Uniwersytet Minnesota), Biurem Polskim ETP w Katowicach oraz fundacjami amerykańskimi – Fundacją Mellona, Fundacją Ponieckiego, Fundacją World Wildlife.

Podczas obrad dyskutowano nad międzynarodowym tezauresem terminologii ekologicznej, omówiono multimedialny eco-informacyjny system Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, przy okazji prezentując go w siedzibie Parku jako przykład udanej współpracy specjalistów informacji ze specjalistami z zakresu ochrony środowiska. Ponadto odbyło się szkolenie w pozyskiwaniu i wymianie informacji w międzynarodowych bazach ekologicznych przez sieć Internet. Poruszono także problematykę kształcenia bibliotekarzy i specjalistów informacji w Międzynarodowej Szkole Bibliotekarskiej.

W konferencji udział wzięli naukowcy zajmujący się problematyką ekologii, bibliotekarze – specjaliści informacji oraz przedstawiciele administracji państwowej, organizacji społecznych pracujących na rzecz ochrony środowiska z Polski, Anglii, Austrii, Bułgarii, Czech, Estonii, Litwy, Rumunii, Słowacji, Stanów Zjednoczonych i Węgier.

Konferencja poświęcona spuściźnie prof. Bogdana Suchodolskiego

W dniu 10 kwietnia 1997 r. odbyła się ogólnopolska sesja naukowa poświęcona spuściźnie wybitnego pedagoga, filozofa, historyka wychowania i kultury Profesora Bogdana Suchodolskiego. Organizatorami byli Biblioteka Główna oraz Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego. Okazją do zorganizowania konferencji i przypomnienia sylwetki oraz dorobku naukowego Profesora, doktora *honoris*

causa Uniwersytetu, była uroczystość nadania czytelni Biblioteki Głównej Jego imienia.

Podczas wystąpień przypomniano różne aspekty działalności naukowej Profesora Bogdana Suchodolskiego. Autorzy referatów reprezentowali Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Opolski i Uniwersytet Śląski. Oprócz tego w sesji wzięli udział uczeni z wielu ośrodków akademickich, uczniowie, współpracownicy i rodzina Profesora oraz liczne grono pracowników i studentów UŚ.

Konferencja zaowocowała referatami wygłoszonymi podczas sesji oraz pracami nadesłanymi później. Zostały one wydane w zbiorowej publikacji *Bogdan Suchodolski. Pedagog – humanista – uczonec*, przygotowanej pod redakcją Agnieszki Stopińskiej-Pająk.

Konferencja: Statystyczno-porównawcze metody oceny działalności naukowej

W dniach 22-23 listopada 2001 r. w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie odbyła się konferencja naukowa pt. *Statystyczno-porównawcze metody oceny działalności naukowej* zorganizowana przez Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego i Komitet Naukoznawstwa PAN.

W toku obrad przedstawiono siedemnaście referatów, które rozmieszczono w pięciu sesjach: *Bibliometria i jej zastosowania do nauki światowej*, *Ocenianie instytucji naukowych i pracowników nauki*, *Zagadnienia metodyczne i zastosowania praktyczne*, *Bibliometria w naukach społecznych i medycynie*, *Bibliometria w naukach humanistycznych*. Wygłoszone referaty prezentowały wyniki badań empirycznych, poglądy na kwestie oceny dorobku naukowego, zagadnienia metodyczne oraz stan prac nad budową krajowych baz danych z zakresu nauk humanistycznych [10].

W konferencji wzięło udział trzydziestu sześciu uczestników z dwunastu uczelni wyższych, sześciu placówek PAN oraz innych instytucji. Większość materiałów została opublikowana w „Zagadnieniach Naukoznawstwa” [10].

Pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego

Na zakończenie kilka zdań na temat osób pracujących w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego oraz bibliotekach specjalistycznych UŚ. Należy podkreślić, że jednostki te zatrudniają dobrze przygotowaną kadre biblioteczną. Jej cechą charakterystyczną jest stałe podnoszenie lub

modyfikowanie kwalifikacji, ukierunkowane na ich dostosowanie do wymagań stanowiska pracy.

Przemiany jakie zachodzą współcześnie w otoczeniu bibliotek rodzą zapotrzebowanie na nowe usługi oraz zaspokajanie coraz wyższych wymagań użytkowników. Aby im sprostać, obecnie i w przyszłości, biblioteka musi być otwarta na dokonujące się zmiany, a bibliotekarze gotowi do ciągłego rozwoju i uczenia się. Dążenie do zapewnienia jak najwyższej jakości obsługi użytkowników wywołuje konieczność podejmowania przez bibliotekę i jej pracowników nowych ról i obowiązków. Taka postawa w rezultacie pozytywnie kształtuje zarówno wizerunek samej instytucji, jak i status zawodu.

Rozwój pracowników bibliotek to nie tylko szkolenia mające na celu przygotowanie do wykonywania pracy i zajmowania stanowisk o większej odpowiedzialności. Indywidualny rozwój przejawia się poprzez podejmowanie studiów podyplomowych i doktoranckich, przystępowanie do egzaminów na bibliotekarza dyplomowanego oraz zdobywanie kwalifikacji niezbędnych przy awansowaniu na stanowiska starszego bibliotekarza i kustosza bibliotecznego [7]. Sieć bibliotek Uniwersytetu Śląskiego zatrudnia doktorów nauk humanistycznych, bibliotekarzy dyplomowanych oraz kustoszy służby bibliotecznej i starszych bibliotekarzy, którzy angażują się w prace naukowo-badawcze, wymagające nie tylko wiedzy i doświadczenia, lecz także umiejętności zbierania i utrwalania dorobku naukowego.

To właśnie te osoby tworzą zespół twórczego myślenia i działania. Im Biblioteka zawdzięcza promocyjną rolę w środowisku uczelnianym – lokalnym i ogólnopolskim. Zaangażowanie i aktywność są niezwykle ważnymi elementami wzrostu wiedzy i umiejętności pracowników biblioteki. Podnoszą one prestiż zawodu bibliotekarza, zwiększają poczucie własnej wartości, sprzyjają lepszej i bardziej aktywnej pracy. Wynika to z niewątpliwie słusznego założenia, że zdobywanie i wykorzystanie wiedzy przez bibliotekę i jej pracowników jest warunkiem rozwoju, a nawet przetrwania w ciągle zmieniającym się i często konkurencyjnym otoczeniu.

BIBLIOGRAFIA:

- [1] Adamczyk A. E.: *Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego – od kartoteki do bazy on-line. Doświadczenia i perspektywy*. W: *Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Katowice 2008, s. 59-68. ISBN 978-83-60743-10-2.

- [2] Całka M.: *Bibliotekarz naukowiec – przeszłość a nowe możliwości. Refleksje*. „Bibliotekarz” 2006 nr 3, s. 6-8. ISSN 0208-4333.
- [3] *Elektroniczna biblioteka dzisiaj. Efektywne wykorzystanie baz CD-ROM w sieciach komputerowych. Materiały II Konferencji Górnośląskiego Konsorcjum Bibliotek Naukowych, Katowice-Opole, 21-23 kwietnia 1999*. Pod red. B. Zajączkowskiej. Katowice 2000. ISBN 83-7246-187-2.
- [4] Fercz J.: *O prawo bibliotekarzy akademickich do pracy naukowej*. „Bibliotekarz” 1993 nr 9, s. 20-23. ISSN 0208-4333.
- [5] *Funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne biblioteki akademickiej. Materiały konferencji naukowej, Kielce, 19-21 września 1996*. Pod red. H. Suchojady. Kielce 1996. ISBN 83-907256-0-6.
- [6] Jazdon A.: *Działalność naukowo-badawcza w bibliotece uczelnianej? W: Funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne biblioteki akademickiej. Materiały konferencji naukowej, Kielce, 19-21 września 1996*. Pod red. H. Suchojady. Kielce 1996, s. 49-60. ISBN 83-907256-0-6.
- [7] Kycler M.: *Rozwój kwalifikacyjny kadry Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w latach 1968-2007*. W: *Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Katowice 2008, s. 23-38. ISBN 978-83-60743-10-2.
- [8] Kycler M.: *Wydawnictwa informacyjne Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego jako narzędzie komunikacji społecznej*. W: *Biblioteka otwarta. Wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego*. Katowice 2008, s. 69-80. ISBN 978-83-60743-10-2.
- [9] Kycler M., Warząchowska B.: *Informatory biblioteczne formą promocji Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*. „Bibliotheca Nostra” 2007 nr 4, s. 17-32. ISSN 1734-6576.
- [10] *Materiały z konferencji „Statystyczno-porównawcze metody oceny działalności naukowej”, Cieszyn, 22-23 listopada 2001 r. „Zagadnienia Naukoznawstwa” T. 38 z. 1-2 (2002), s. 3-5*. ISSN 0044-1619.
- [11] Mężyński A.: *Biblioteki naukowe w Polsce w poszukiwaniu tożsamości*. „Przegląd Biblioteczny” 2005, z. 3, s. 277-296. ISSN 0033-202X.
- [12] Michnal W.: *Działalność naukowa Książnicy Pomorskiej w Szczecinie w latach 1975-2004*. W: *Wokół bibliotek i bibliotekarstwa. Księga Jubileuszowa dedykowana Janowi Wołoszowi*. Warszawa 2005, s. 131-142. ISBN 83-89316-46-3.

- [13] Ratajewski J.: *Rodzaje bibliotek i ich charakterystyczne zadania*. W: *Bibliotekarstwo*. Pod red. Z. Żmigrodzkiego. Wyd. 2 uzup. i rozsz. Warszawa 1998, s. 16-24. ISBN 83-87629-09-X.
- [14] *Rola i funkcje bibliotek wyższych szkół pedagogicznych w Polsce. Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w Rzeszowie w dniach 12-13 września 1988 r.* Pod red. Z. Sokół. Rzeszów 1992.
- [15] *Ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym*. „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” 1990 nr 65 poz. 385. ISSN 0867-3411.
- [16] Waga M., Drabek A.: „Arton” – baza cytowań polskiej literatury humanistycznej (stan prac nad bazą). „Zagadnienia Naukoznawstwa” 2002 z. 1-2, s. 147-151. ISSN 0044-1619.
- [17] Wojciechowski J.: *Stereotyp określa świadomość*. „Przegląd Biblioteczny” 2006 nr 4, s. 429- 444. ISSN 0033-202X.
- [18] *Zawód bibliotekarza dziś i jutro. Materiały z ogólnopolskiej konferencji. Nałęczów 18-20 września 2003*. Pod red. J. Nowickiego. Warszawa 2003. ISBN 83-89316-10-2.